

Szellem a fazékból - Nagy zabálás

2011 augusztus 28. Flag

Szöveg méret

90

Mentés

-
-
-

- [0](#)

Értékelés kiválasztása

Még nincs értékelve

Mérték

A görögöknek a hajózással kapcsolatos dolgok kifejezésére, a rómaiaknak a gyilkolás módozataira volt a legtöbb szavuk. A magyaroknak az evésre és az ivásra. (Nem a szerelem témakörére, ahogy sokan remélik.)

Minden népnek arra, amit a legtöbbször m?vel. Ezt bizonyítja Szózat-parafrazisunk is, amit nem kisebb költ? írt

(át), mint Arany János: "Hasadnak rendületlenül / Légy híve, ó magyar", majd némileg később: "Itt enned, innod kell." Jól mondja tehát tudós Ballagi Mór uram 1868-ból való szótárában, hogy egy népnek "amilyen az evése, olyan a dolga". S a nyelv híven tükrözi a gyomor és a lélek egymáshoz való állapotját: "Csak az a tiéd, amit megeszel." A magyar ember ezt a bölcsességet halálosan komolyan is veszi, és szó szerint annyit eszik, amennyi belefér. A fogával ássa meg a sírját.

Így tett Móricz Zsigmond is, Kis János is a Tragédia című elbeszélésben. Sejtette: ha telelakik vele, s beraktározza a túrós csuszát is, könnyen pórul járhat, de tönkre akarta zabálni győlt vendéglátóit. Belehalt a töltött káposztába Móra Ferenc nagyevője, a debreceni Kerékgyártó Sámuel is. A többieknek szerencséjük volt. Kórogyi Péter (Nagy Lajos király kuktája) egy egész ökröt eresztett a gallérja mögé, s amikor "az utolsó mócsingot is leküldte a horpaszába" (legalábbis Móra szerint), akkor megkérdezte, mi lesz az ebéd.

Úgyhogy nincs azon csodálkoznivaló, hogy az étkezés árnyalataira nincs a világon még egy nyelvnek annyi kifejezése, mint a magyarnak. Nálunk az étkezés kultusza felülmúlja a szerelem jelentőségét is. Hiszen a magyar has majd felfalja szemével, sőt ugyanúgy megkívánja a töltött paprikát, mint a töltött galambot (mindkét értelmében). Az ételt is magunkévá tesszük, akár az asszonyt.

Szavaink persze leginkább gyomrunk lelkiállapotát tükrözik. Akinek farkasétvágya van, az mindent befal, bezabál, belapátol, beburkol, betermel, bekebelez válogatás nélkül. Az ilyen bendő elpusztítja, elvermeli az ennivalót, behajigálja a füle mögé, egyszóval fal két pofára.

A falánk embert nem véletlen nevezték a régiek belesnek. A "bélés" pocakot jelentett, nyilván innen ered a bélpoklos szavunk is. A mai szleng bélgépnek nevezi a flamós vendéget, aki, midőn töltekezik, a "gyomrát béleli". Az ilyen gyomor többnyire habzsol, nyeli az ételt, mint kacska a nokedlit, három helyett eszik (nagykanállal), s a végén jóllakik, mint a duda, majd kipukkad, még a füle is kettéáll!

Egészen másként viselkedik, akinek nincs étvágya vagy finnyás. Az csak eszeget, csipeget, szemelget, turkál az ételben, belepiszkál, forgatja a szájában, a falatot legyőri, harap egy keveset. De tévednek, ha azt hiszik, hogy a nyelv csak az evés módjára utal. Kifejezi az életkort, sőt a társadalmi helyzetet is. A csecsemő papizik, a kisgyerek hamizik, az öregember mammog, a vénasszony nyammog. Csokonai idejében a kosztos diák kosztolt, ma (főként, ha józódik a szeme az éhségtől) halózik, tápol, bepikköl. A zabagép zabbant, a kajás kajol, a nevetlen csámcsog és lefetyel, hörpöl és szürcsöl. A tévénező majszol, nassol, csemegézik, rágicsál. Ma már kevesen falatoznak jóízűen, hiszen ahhoz bicska kell, szalonna, kenyér, vöröshagyma (és főként idő!). Nem divat a lakmározás (eszem-izsom) sem, és alig akad vendég, aki azért tér be egy étterembe, hogy ott "elköltsé ebédjét".

Pedig ma is élnek sokan, akiknek keser? a falat, s olyanok is, akiknek nincs egy betev? falatjuk sem. Devecseri Gábor költ?-m?fordítónak jutott néhány jó falat, amikor a Kosztolányi házaspárnál vendégeskedett. Lehet, hogy sokat megerél, mert Kosztolányi az alábbi bökverset rögtönözte róla: "Itt járt nálunk Devecseri / Jaj de nagyon bevacsorált." Devecseri is meghívta ebédre a Nyugat költ?jét. Az ? versikéje így hangzott: "Itt ebédelt Kosztolányi - szeret nálunk kosztolónyi."

Ezt fordítsa le valaki franciára.

Vinkó József - hetivalasz.hu

Ajánló
